

הרב זלמן נחמיה גולדברג

אב"ד בד"צ ובית הוראה לדיני ממונות "הישר והטוב"
חבר בית הדין הרבני הגדול
ירושלים

מורשת

אם יש חיוב שיוציא הסופר התיבות מפיו סמוך ממש לשעת הכתיבה

יום ט"ז אייר תשס"א, כבוד הרב ר' יצחק ד. בלוך שליט"א.

שאלה: יקרת מכתבו קבלתי, ובו שואל במה שכתב במשנ"ב בשם האחרונים (סימן לב, קלו), שגם הכותב תפילין מתוך הכתב יש להוציא התיבות בפה, והטעם כדי שתהיה קדושת הכל קריאת כל תיבה ותיבה היוצאת מפי הקורא נמשכת על האותיות כשכותב אותם בקלף, וחקר כת"ר אם צריך לקרות כל תיבה לפני כתיבתה או יכול לקרוא כל הפרשה בפיו ואחר כך יכתוב כל הפרשה בבת אחת.

תשובה: ולענ"ד הקשת לשאול, שמי בא בסוד ד', להבין דברים אלו שקדושת הכל פה חל על אותיות ותיבות הכתיבה ואיך הם חלים, כדי להבין אם צריך דווקא לקדש כל תיבה ומיד לכותבה, או שגם אם יקרא קודם ואחר זמן יכתוב ג"כ תחול הקדושה.

04/08/2018nnn

ונראה שאפשר לדמותו למה שפסק בשו"ע (יו"ד סימן רעד, א), צריך שיאמר הסופר כשיתחיל לכתוב, "ספר זה אני כותב לשם קדושת ספר תורה", ומספיק לכל הספר, ע"כ.

והנה מזה אין להוכיח שמועיל מה שאומר כעת על מה שיכתוב בסוף הספר, שיש לחלק בין קדושת ספר תורה שעניינה שכותב למטרה שיהיה ס"ת, ודבר זה די במה שאומר לפני התחלת הספר, אבל במקום שהכל פה נותן קדושה - יתכן שזה רק כשיכתוב מיד אחר אמירתו. אכן בט"ז שם (סק"א) הביא מהסמ"ג, וז"ל: "שיאמר עוד וכל אזכרות שבו לשם קדושת השם' עד כאן. ונראה שכן נכון, דשמא ישכח אחר כך לקדש השם במקומו", עכ"ל הט"ז. הרי שגם לענין לקדש השם, שמסתבר שאמירתו מקדשתו, ג"כ מועיל מה שאומר בתחילת הספר לכל הספר.

ונראה שמה שנפסק שם (יו"ד סימן רעו, כ) שאע"פ שאמר בתחילת הספר שכותבו לשם קדושת ספר תורה, בכל פעם שכותב שם מהשמות שאינם נמחקים צריך לומר שכותב לשם קדושת השם' ואם לא עשה כן פסול, ע"כ. ובאו"ח (סימן לב, יט ובמשנ"ב שם ס"ק צט) כתב, אבל לכתחילה צריך לומר בפירוש בכל פעם שכותב האזכרה לשם קדושת השם', אפילו אם אמר בתחילת הכתיבה וכל האזכרות שבו. ובביאור הלכה ביאר, שמה שכתב הט"ז שהבאנו, הוא רק בדיעבד, אבל לכתחילה מודה הט"ז דצריך

בכל פעם לקדש האזכרה אף דקידש בתחילת הכתיבה. ועיין שם בהמשך שדן גם לגבי בדיעבד שאינו מועיל מה שאמר בתחילת הכתיבה, וחולק על הט"ז, עיי"ש.

עכ"פ נראה שספיקו של כת"ר תלוי בזה, אם ניתן מתחילה להחיל קדושה על כל מה שיכתוב לאחר זמן, ובע"כ שזה שבס"ת מהני לקדש מתחילה הוא מטעם שכתבנו, שכוונת כתיבת ס"ת - הכוונה שהמטרה שיהיה לו ס"ת קדושה, אבל לענין אזכרות האדם מחיל הקדושה ע"י אמירתו, ולכן יש צד לחלוק על הט"ז ולהצריך שיקדש מיד קודם הכתיבה.

ונראה שבכל שאר דברים שצריך כוונה, כמו כתיבת גט או שקושר ציצית או אופה מצות, שבכל אלו שצריך לשמה - הכוונה שמכינים לצורך אותו הדבר, כגון שכותב גט לשמה - היינו כדי שיגרש בו, וכן אופה המצות לשמה - היינו כדי לקיים בהם מצות אכילת מצה, וכן בכל דבר שצריך כוונה. וכן כשטובל לאכילת קדשים - צריך לכוון שטובל כדי ליטהר מטומאתו, וכן למ"ד ששחיטה צריך כוונה, היינו שמכוון שהשחיטה מטרתה להתיר לו אכילתה, אך בס"ת יש מקום לומר, שהכוונה לשמה היינו שכוונתו להכניס קדושה בס"ת, אלא שא"כ יש ליישב קושית התוס' (גיטין לב, ב ד"ה רב ששת), שהקשו איך יתכן לבטל גט שנכתב לשם גירושין שיפסל ולא יוכל לחזור ולגרש בו, וכי ס"ת שנכתב לשמה יכול לבטלה?! ותירצו, דגט שאני, שכל זמן שלא הגיע ליד האשה לא חשיב גמר מעשה, משא"כ בס"ת שמיד נגמרה קדושתו, נחשב מעשה ואי אפשר לבטלו ע"י דיבור, עיי"ש. ולכאורה יש לתרץ כך, שגט שעניינה שמכין לצורך גירושין וזה מה שפסלה תורה לגרש בגט שלא הוכן לשם כך, ולכן גם כשכתב גט כדי לגרש וחזר בו ואינו רוצה לגרש בגט זה, בטלה הכנתו, משא"כ ס"ת שאין הכוונה להכין ס"ת לצורך קריאה וכדומה, אלא מקדש הכתב, וכל שנתקדש אינו יכול לבטל מה שכבר חל. אמנם מדלא תירצו תוס' כך, מוכח שהבינו שגם כתיבת ס"ת לשמה, הכוונה שכותב כדי שיהיה לו ס"ת קדושה ואינו מחיל בזה קדושה על הס"ת.

ובספר "ראשי בשמים" (סימן א אות א) כתב, שכמו שאין אדם יכול להקדיש דבר שאינו שלו, כך אין אדם יכול להזמין איזה דבר לצורך מצוותו בדבר שאינו שלו, וכמו שמצינו בב"ק (סו, ב) בגזל והזמינו למשכב, שאינו מקבל טומאת משכב, דדרשינן "משכבו - ולא הגזול", ולכן אם גזל צמר וטוואן לשם ציצית, שנמצא שכדי שיוכל להזמין ולטוותו לשם ציצית הוא זקוק לשינוי השם שנשתנה השם מצמר לחוטיץ, וכל שזקוק לגזילה כדי שיהיה כשר לציצית, הרי זה מצוה הבאה בעבירה וכו', ע"כ. ויש לדון אם יכתוב שם בס"ת של אחר, אם נאמר ג"כ שאין אדם מקדש אזכרה בדבר שאינו שלו, ולפי דרכנו יש לומר, שבמקום שה"לשמה" היינו שמכין הדבר לצורך המצוה או הגירושין, ובזה מסתבר באמת שאינו יכול להכין ולייחד בדבר שאינו שלו,

פעמי יעקב ★ גליון חודש אלול תשע"ו

כגון שיזמין דבר של השני להיות משכב או כלי, שהרי הכנתו לשימוש כלי אין לו ערך, שהבעלים לא ישמעו לו, ולכן גם אם מכין גט לאחר או אופה מצות של אחרים לצורך מצוה, אין כאן "לשמה", שהרי אין הכנתו הכנה, אבל אם כותב שם בס"ת, שאין המשמעות של "לשמה" בס"ת להכין הכתיבה לשם הס"ת, אלא מחשבתו ומעשיו מכניסים קדושה באזכרות שכותב, ובזה יש לומר שחל גם בשל השני, ותלוי באם מקדיש אדם דבר שאינו שלו, ודברים אלו יש להאריך בהם עוד הרבה, ואין כאן מקומו.

ואסיים כברכה, וכתבתי הדברים לפום ריהטא ואקוה שנאם כת"ר ימצא דבר מה יודיעני...

